

GALEB

7

LETNIK XXVII.
1980-1981

**LETNIK XXVII.
APRIL 1981
ŠTEVILKA 7**

Mesečnik (8 števil)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni in odgovorni urednik:
Lojze Abram

Urednica rubrike »Šolarji pišejo«
Majda Železnik

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - Tel. 415534

Tiska:
Graphart, Trst - Tel. 772151

Naslovna stran:
Barbara Zlobec
5. r. OŠ »M. Gregorič-Stepančič«
SV. ANA

Posamezna številka:
900 lir

Letna naročnina:
5.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v
Trstu pod št. 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v
zvezo periodičnega ti-
ska USPI (Un. Stam-
pa Periodica Italiana)

VSEBINA

Meta Rainer: Pomladna romanca . . .	193
Borut Pečar: Čas brez pravljic . . .	194
Danilo Gorinšek: April . . .	199
Stana Vinšek: Borcem . . .	200
Neža Maurer: Pojoča veja . . .	200
Fran Roš: Tisto jutro v aprilu . . .	201
Stana Vinšek: Polnočna podoknica . . .	203
Danilo Gorinšek: Črni mački . . .	203
Miroslava Leban: Ježek Pikec . . .	204
Meta Rainer: Nevihta . . .	205
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak:	
Aljoša . . .	206
Balončki . . .	207
Dragotin Kette: Mravlji . . .	208
Črtomir Šinkovec: Lisica, lisjak . . .	208
Poskusimo tudi mi: Vera Poljšak:	
Herbarij . . .	209
Zanimivosti: Lojze Abram: Pomen ve- likonočnih jajc . . .	210
Meta Rainer: Tetrapak . . .	211
Podobe iz preteklosti: Lojze Abram: V neizprosen boj za svobodo . . .	212
Marička Žnidaršič: Pesem z morja . . .	213
Veselo v planine: Duško Jelinčič: Spomladanski sprehodi . . .	214
V svetu tehnike: Lojze Abram: Nov način osvajanja vesolja . . .	215
Danilo Gorinšek: Listi . . .	216
Črtomir Šinkovec: Zakaj se uharica podnevi skrrije . . .	217
Meta Rainer: Žoga in stonoga . . .	218
Novosti na knjižni polici: Knjigi o naši zgodovini . . .	219
Zapojmo veselo: Janez Bitenc: Gosja svatba . . .	220
Valentin Polanšek: Činček in Čopka se igrata . . .	220
Šolarji pišejo . . .	221
Urednikova beležnica . . .	222
Za bistre glave . . .	223
Za spretne roke: Vera Poljšak: Metulj	
3. stran platnic	

Ilustracije za 7. številko Galeba so nare-
dili: Marjanca Jemec-Božič (str. 193, 200,
201, 202); Marjeta Cvetko (str. 208, 211);
Eva Fornazarič (str. 203); Leon Koporc
(str. 200, 204, 213, 217); Božo Kos (str.
218); Jasna Merku (str. 216); Borut Pečar
(str. 195, 196, 198); Bine Rogelj (str. 203,
205); Magda Tavčar (str. 206, 207, 209,
220, 3. plat.).

Priloga: Razstava nabrežinskih kamnarjev,
Trst za časa Marije Terezije — besedilo:
Evgen Dobrila, slike: Lojze Abram.

Meta Rainer

Ilustr.: Marjanca Jemec Božič

POMLADNA ROMANCA

NA VRTU SE SONČI
NARCISA,
NA TRAVNIKU REGRAT
SE KISA.

»ZAKAJ PA SE,
BRATEC MOJ,
JOČEŠ?«

— POVEM TI, SESTRICA,
ČE HOČEŠ:
ŠE PREDEN BO SONCE
ZAŠLO,
NA TRAVNIKU VEČ ME
NE BO! —

IN KOMAJ TO SLUTNJO
IZREČE,
GA V SRCU OSTRINA
ZAPEČE...

ZVEČER PA, V DVORANI,
KJER GOSTJE SO ZBRANI,
NASMEHNE SE REGRAT ZOBATI
V SOLATI —
NARCISI
V RAZKOŠNI IKEBANI.

ČAS BREZ PRAVLJIC

7.

Svobodo smo videli. Svobodo smo čutili. Bila je kot velik sončen dan, ko sonce nikoli ne zahaja. Neskončen dan, poln rumene svetlobe, ki te greje, obliva z mehko toploto, celi rane in bolečine. Utrujenega te boža. Mirno lahko zaspiš in sanjaš. V sebi smo začutili tisto, kar morda začuti ptica, preden mora poleteti na jug. Bilo je kot vrnitev iz mrzle tujine domov, na travnik, kjer si se igral, med cvetoče jablane in ljudi, ki govorijo tvoj jezik.

Nismo mogli dočakati očetovega obvestila, ali da bi celo prišel sam po nas. Sedaj nam je bilo vse jasno! Iz teme smo našli izhod. Nihče nas več ne more zadržati. Gremo! Če ne gremo danes, bo jutri mogoče že prepozno.

Meni je k sreči vaški čevljar ravnokar dokončal čevlje. Predelal jih je iz velikih v otroške. Bili so kot konjsko kopito, ker so bili samo spredaj skrajšani na velikost moje noge. Nekoga smo še vprašali za smer. Nam je bilo že to dovolj. Kot vedno smo naložili košek, oprtali nahrbtnik, vzeli otročička in kozo, pa smo šli. Ko smo prišli do vznožja hriba, od koder se je videla naša vas, smo bili že utrjeni in preznojeni. Mene so ožulili čevlji, zato sem jih sezul. Na travniku pod hribom je počivala brigada hrvatskih partizanov. Gledali so nas začudeno in nas končno vprašali, kam smo namenjeni. Povedali smo jim, da v Belo krajino na osvobodeno ozemlje. Smejali

so se nam, vendar ne posmehljivo. Komendant nam je spretno kar s svinčnikom napisal na precej zmečkanem papirju napotnico: **Prosimo, da tej partizanski družini pomagajo vsi ljudski odbori na poti do Bele krajine. Podpis.**

Že pri naslednji vasi smo kazali ta papir. Vaščani so nas napotili k svojemu odborniku, ki je poskrbel za prevoz in hrano. In tako smo se vozili od vasi do vasi, čez hribe in doline. Vozili smo se na lojtrskem vozu, v pletenem vozu na dve kolesi, v takšnem za prevoz gnoja, kjer sta namesto dveh zadnjih koles po zemlji drsala dva hloda. Bagica je pridno hodila za nami in si spotoma smukala veje. V neki vasi smo prespali. Zjutraj so nam po pomoti prinesli zajtrk kar s treh strani. V drugi vasi spet smo srečavali vse polno partizanov. Tu smo čuli neko glasno vpitje. Vprašali smo, kaj se dogaja, in izvedeli, da neka partizanka rojeva otroka. Potem smo to partizanko tudi obiskali. Bila je rdečelasa in srečna. Na poti k SVOBODI smo se pri zadnji menjavi peljali celo s konji na zapravlživčku. Bragice nikakor nismo mogli spraviti na voz, zelo se je upirala. Raje je tekla za nami. Še sedaj jo vidim, kako smo jo včasih za ovinkom izgubili izpred oči. Ko smo jo spet zagledali, smo jo z voza bodrili in klicali »Bagica, beee, Bagica beee!« Živalca je tekla za nami, se oglašala, opletala z vimeni in cingljala z zvoncem. Kadar je

konj upočasnil tek, nas je dohitela in nam zvesto sledila.

Pripeljali smo se že daleč, skoraj do Metlike. Vedeli smo, da se nahajamo že globoko v območju osvobodjenega ozemlja — Bele krajine. To smo videli tudi po tem, ker smo se vozili tako brezskrbno, po kolovozih in širših poteh. Sonce je lepo sijalo. V neki vasi, do kamor nas je pripeljal kmet s konjem, je bilo veliko partizanov, ki so bili že dokaj enotno oblečeni v angleške uniforme. Naši partizani na Dolenjskem so bili še raztrgani in v civilnih oblekah vseh vrst.

V vasi je bilo živahno, vzdušje sproščeno. Na vsakem koraku se je čutila svoboda in normalen utrip življenja. Ob cesti je stala gostilna, kjer se je točilo vino. Ljudje so mirno sedeli za mizami na soncu in brezskrbno kramljali. V nas pa je še vedno tičala vojna, ki smo jo pustili za sabo, in strah pred nevarnostjo, strah pomešan z občutkom olajšanja in čudnim občutkom sreče. Nismo bili srečni. Tam daleč, od koder smo prišli, smo pustili mnogo ljudi, ki smo jih cenili in jih imeli radi, s katerimi smo dolgo delili vse trpljenje in bol. Pogrešali smo jih.

V tej vasi so nas prepoznali. Zdelo se nam je čudno. Nekdo je pristopil k vozu in nas vprašal, če smo

Pečarjevi. Povedal nam je razveseljivo novico, da nas išče oče in nam gre naproti. Kje je oče izvedel, da prihajamo, ne vem. Moral ga bom vprašati čimprej, da mi bo jasno. Oče je vsepovsod, kjer je hodil, naročal, naj nas zadržijo, naj ga počakamo.

Partizani so po telefonski žici, ki je bila speljana po vejah, plotih in po tleh, sporočili, naj se nemudoma vrne, ker ga čakamo, živi in zdravi. Proti večeru smo že bili skupaj. Kako zelo smo bili srečni! Tokrat zares. Povedal nam je, da je Srečko v zaščitni SNOS in da mu je dobro.

Naslednje jutro so spet zapregli konja in nas odpeljali v Metliko. Spominjam se neke široke ulice, strnjениh hiš, nekega dvorišča in drvarnice, v katero smo začasno zaprli ko-

zo. Bagica je bila vsa vznemirjena, kot mi. Tu ni bilo več njenega okolja, njene zelene narave, kjer se je mirno pasla in bila sama z nami. Tu jo je vznemirjal ropot, veliko ljudi in hiše.

Podrla je vrata drvarnice in zbežala na prosto. Nekdo nas je opozoril, da je ušla. Stekli smo iz gostilne in jo začeli loviti. Klicali smo jo, vendar Bagica je postala gluha za svoje ime. Po ulici se je ta čas pomikala razigrana partizanska svatba, mi pa smo lovili kozo! Z združenimi močmi smo jo le ujeli. Koliko smeha in zabave je bilo pri tem. Pred tolikimi ljudmi sem se počutil osramočenega in ponižanega. Bagica, ki smo jo imeli vsi tako radi, nas je osmešila. Mama me je razumela. V tolažbo mi je kasneje povedala tole zgodbo o sebi: Ko je bila majhna in je hodila še s tablico in kredo v osnovno šolo, je nekega zimskega dne stopil v razred njihov hlapec Matija s košem na ramah. Pogledal je po razredu in glasno vprašal: »Kje je naša Ernica? Prišel sem ponjo s košem, ker je zapadlo toliko snega.« Naša mama Ernica je osramočena do ušes smuknila pod klop in se skrila. Razred se je krohotal. Tudi jaz bi se takrat sredi Metlike najraje nekam skrnil, pa nisem vedel kam.

Metliko smo kmalu zapustili, in to smo si tudi želeli. Na očetovo željo smo se odpeljali naprej v Srednjo vas. Tu je bila nastanjena civilna baza SNOS (slovenski narodnoosvobodilni svet) t. i. baza 80, kjer je deloval oče v kulturno-prosvetnem odseku.

Vasica je ležala v ozki dolini, stisnjeni med strmimi gozdnimi pobočji. Z gledišča mamine partizanske strategije nam ta dolina sploh ni bila všeč. Mama je večkrat zmajevala z glavo, kadar se je ozirala v hrib. Vsa partizanska leta nazaj se nismo

nikoli »zabijali« v dolino. Težili smo, da smo bili čim višje, da bi imeli širok razgled. Tu pa smo se počutili kot zavezanimi očmi. Vendar smo ostali. Dodelili so nam sobo v kmečki hiši in poleg smo imeli še prostor za Bagico. Še to bi povedal, da so v tej vasi nekoč živeli Kočvarji, kmetje nemškega porekla. Nemci so jih kot svoje rojake že leta 1941 odselili v Nemčijo. V Srednji vasi smo imeli priložnost srečati mnogo znanih in uglednih slovenskih osebnosti. Tu na bazi 80, v sklopu slovenske vlade, so delovali kot umetniki, kot kulturni delavci — partizani. S svojim delom in imenom so veliko prispevali k ugledu NOB. Spominjam se Božidarja Jakca z ženo, Doreta Klemenčiča-Maja, Franceta Miheliča, Milana Apiha, Bojana Adamiča, Mileta Klopčiča, Bogdane Stritarjeve in drugih. Bogdani Stritarjevi, znani operni pevki iz Ljubljane, smo najbrž bili tako všeč, da nas je fotografirala. To fotografijo s kozo, ki je povečana v knjigi, nam je tudi poklonila in zadaj pripisala: Pečarjeva deca in neizogibna koza, Srednja vas 1944.

Hranili smo se v skupni menzi in si bili zares tovariši pri istem kotlu. Maja je pospravljala in pometala pisarne na bazi 80. Mama je skrbela za otroka. Vsak je nekaj delal, kar je pač mogel. Jaz sem večinoma pasel kozo, gnetel glino in se na paši preizkušal s kiparstvom. Nekaj me je zgrabilo. Bližina tolikih umetnikov me je vznemirjala. Nekega dne sem svoj glinasti izdelek celo pokazal partizanski kiparki, ki je bila mlada in zelo lepa. Spominjam se, da sem se potrudil, ko sem iz gline izgnetel staro klečečo ženičko v dolgem krilu, z ruto na glavi. Z njenih rok je na dolgi vrvič bingljala nekakšna culica iz gline. Zakaj sem izbral ta motim, ne vem. Lepa kiparka me je pohvalila in mi svetovala, naj veliko delam in opazujem. Culico je starki izpulila iz rok s pripombo, da je to odveč. Zavidal sem vsem slikarjem v vasi, za katere sem vedel, da veliko rišejo, četudi nisem nikoli videl, kaj so narisali.

Bila je že pozna jesen, ko je Maja še vedno vsako jutro bosa hodila pospravljat pisarne. Nekoč jo je videl pesnik Mile Klopčič in jo vprašal, zakaj se ne obuje, saj ima vendar vse rdeče in premražene noge. Sramežljivo je povedala, da nima čevljev. Mile Klopčič jo je prijel za roko in jo odpeljal k partizanskemu čevljarju v vasi. Naročil mu je, naj punčki takoj naredi nove čevlje. Čez dva dni je bila Maja že srečna. O mojih čevljih že veste, kakšni so bili, še vedno sem jih nosil. Povedal bom raje o očetovih. Njegovi so bili tako izdelani, saj jih ni nikoli seževal, da jih je moral povezati z žico, sicer bi mu razpadli. Odneseš jih je k istemu čevljarju v popravilo. Ko je prišel ponje, jih ni bilo več! Čevljar se mu je opravičeval, da jih je poklonil nekemu mimoidočemu partizanu, ki je imel še slabše. Oče

je dobil nove iz skladišča zavezniške vojaške pomoči.

V času našega bivanja v Srednji vasi sta bili v Črmošnjicah v gasilskem domu dve pomembni proslavi. Prva je bila meseca oktobra v počastitev stoletnice rojstva pesnika Simona Gregorčiča in druga ob obletnici ruske revolucije. Obe proslavi sta imeli bogat spored z nastopom pevskega zbora baze 80, ki ga je vodil oče, z recitacijami članov grafičnega ateljeja, s samospevi in duetom Bogdane Stritarjeve, ko jo je na harmoniko spremljal skladatelj Marjan Kozina. Božidar Jakac je za proslavo narisal pesnikov portret. Tudi mi, Maja, Srečko in jaz smo sodelovali pri obeh proslavah. Za proslavo Simona Gregorčiča je oče napisal vezni tekst, kjer smo vsi trije v pogovoru o velikem preroku in pesniku vpletali njegove pesmi, jih recitali in tudi troglasno zapeli, tako pesem o Soči in Bratje v kolo se vstopimo. Jaz sem bil oblečen v pastirčka z zakrivljeno palico v roki. Na proslavi v počastitev oktobrske revolucije pa je Maja, v novih čevljih seveda, z Bogdano Stritarjevo zapele znano rusko narodno Rdeči sara fan. Bogdana Stritarjeva je predstavljala njeno mater, Maja pa hčer, ki se znjo pogovarja.

V pozni jeseni se je baza 80 iz Srednje vasi preselila v Črnomelj. Mi smo odšli v Semič, kjer smo si našli sobo v zidanici in prostor za Bagico. Zidanica je stala med vinogradi na pobočju hriba, z lepim razgledom v dolino. Od tod sem hodil v partizansko gimnazijo v Semič in bil ponosen, da so me vzeli kar v prvi razred. Verjeli so mi, da sem že končal tri razrede osnovne šole. V razredu nas je bilo zelo malo, različnih starosti in velikosti. Bil sem najmanjši in od vseh najbolj plah.

Nekateri sošolci so se šopirili s partizanščino, jaz pa nisem imel nikakršnih junaških zgodb in doživetij. Izpraševali so me, če sem ubil kakšnega Nemca. Nisem ga, saj ga tudi oni niso. Zakaj so me potem spravljali v zadrego? Da sem bil otrok, tega se takrat nisem zavedal.

Vsak dan sem po nekaj urah pouka nazaj grede iz dobrodelne kuhinje, ki je bila v Semiču, prinašal kosilo

»domov« v kanglici za mleko. Hrana je bila slaba, neokusna, nekakšna neslana godlja s kuhano peso in žganci in skoraj brez zabele. Doma je mama v peči kosilo pogrela, a soli nismo imeli, da bi popravili vsaj okus. Naša Bagica je skrbela spet za dva obroka. Ko sem se vračal iz šole s kanglico v rokah, sem se izogibal groznic fotografij, ki so visele v neki izložbi. Samo enkrat sem si

jih ogledal. Fotografije so prikazovale zločine, ki so jih delali belogardisti in okupatorji nad našimi ljudmi. Najbolj mi je ostal v spominu obraz partizana, kateremu so na licu vrezali peterokrako zvezdo. A bilo je še mnogo drugih pričevanj o zločinih, ob katerih sem se zgrozil in domov grede razmišljal, kaj bi bilo, če bi nekega dne sem prodrli belogardisti ali Nemci. Zavedal sem se, da se to lahko zgodi že naslednji dan.

Kaj smo se v šoli takrat učili, se ne spominjam. Vem samo to, da mi je bilo vse novo, kar sem slišal, četudi smo baje ponavljali. Dobro se spominjam, da sem ugotovil, kadar sem hotel kaj zabeležiti, da sem pozabil mnogo črk, predvsem velikih pisanih. Ko sem delal domačo nalogo, pravzaprav delali smo jo vsi, je Maja še posebno radovedno vtikala svoj nosek v moje papirje. Nalogo sem pisal v »zvezke«, ki so bili nekakšni odvrženi pisarniški formulirji. Mamo sem večkrat spraševal, kako se piše ta ali ona črka. Tega vprašanja si v šoli ne bi upal privoščiti, ker sem bil preveč ponosen in srečen, da sem že v prvi gimnaziji in sem se bal, da me ne bi zaradi neznanja črk vtaknili spet v osnov-

no šolo. Učila sta nas samo dva profesorja, mogoče še kdo, pa se ne spominjam, tovarišica Kirinova in tovariš Mihelič, brat znanega akademskega slikarja Franceta Miheliča. Oba sta bila zelo prijazna in razumevajoča. Še nečesa se spominjam iz partizanskih šolskih klopi. Radirk nismo imeli. Bi jih pa zelo potrebovali, vsaj jaz. Razmišljal sem, iz česa bi jo naredil. Imel bi srečo, sem ugotovil, če bi našel kje kakšen gumijast škorenj. Odrezal bi mu podplat, ga lepo razrezal na lepe koščke in bi kot novator vsem sošolcem podaril radirke. Škornja na žalost nisem našel nikjer. Ko pa sem se z eno od sošolk pogovarjal o tem, sem si kar izmislil, da sem si radirko naredil sam. Povedal sem ji tudi recept, po katerem je treba gumo dolgo kuhati. Tako sem si pač zamišljal, da bi moralo biti. Sošolka je imela več sreče kot jaz. Našla je nekje star čevelj z gumijasto peto in mi nato potožila, da je brez uspeha kuhala to črno radirko. Radirka še vedno samo maže. Ne vem, kako sem se izvlekel iz te laži, mogoče sem ji še kaj natvezil ali svetoval, da mi je spet verjela.

(DALJE)

Danilo Gorinšek

APRIL

April ves muhast je otrok:
zdaj ga je smeh, zdaj ga je jok,
zdaj sije sonce, zdaj dežuje,
še s snegom včasih nas zasuje...
A kmalu vseh teh muh bo kraj —
pred durmi je že zlati maj!

Stana Vinšek

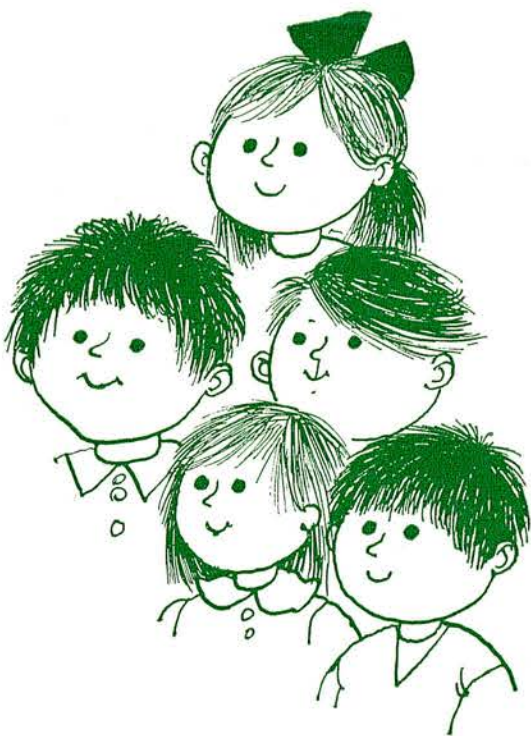
Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

Borcem

Nepozabni, ki ste se borili,
da svobodna nam je očetnjava,
za bodočnost našo kri prelili:
večna hvala vam in večna slava!

Mladi smo in šibke so nam roke,
plamen vaš pa naša srca greje,
da pogumno, zvesti domovini,
čuvamo kot vi vse naše meje!

Neža Maurer

Ilustr.: Leon Koporc

Pojoča veja

Bila je suha veja,
na drugih je slonela.
Ko je pomlad prišla,
ni ozelenela.

Druga veje vse
liste so zibale
in z nagajivim vetrom
vesele se igrale.

Kaj boš, suha veja?
Ničesar ni več tvoje.
Lej — ptica nanjo sede
in suha veja — poje!

Fran Roš

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

Tisto jutro v aprilu

Tisto jutro v aprilu, peti dan po prihodu Nemcev, je devetletni Jure brez pravega teka v kuhinji popil skodelico kave, kruha pa se je komaj dotaknil. Še je premišljeval le o tem, kar sta z materjo doživela sinoči, ko so Nemci odpeljali očeta. Pet jih je prišlo, privedel pa jih je Zamida, trgovec z vinom, ki je bil zdaj v črni uniformi in je na rokavu nosil trak s kljukastim križem. Njegov sin Ivanček je bil Juretov sošolec.

Juretova mati je medtem pospravila še nekaj stvari, ki so jih Nemci razmetali po vsej sobi, ko so iskali orožje.

»Kakšno orožje vendar! Moje orožje je šivanka. Krójač sem...« Tako jim je dejal oče.

»Več sto so jih to noč prijeli v mestu,« je tožila zdaj mati in žalost ji je mračila oči in drobna lica. »Vse so jih zaprli. Iz naše hiše so vzeli tudi Marka, knjigoveza.«

»Žakaj to počenjajo?«

»Slovenci smo.«

Vstopil je Tonček, sin knjigoveza Marka.

»Moja mati pravi,« je rekel, »da bodo zaprte samo zaslišali, potem pa izpustili. Tri sto so jih to noč...«

»Kaj jim vendar očitajo?« je zagodrnjala Juretova mati. »Da pa nismo Nemci, to ne more biti greh. Tukaj smo se rodili...«

»Gre Jure lahko z menoj?« je vprašal Tonček. »V trgovino moram po mleko.«

»Rab bi šel, mama.«

»Če boš pameten in previden, Jure. Pa na zajčke v drvarnici ne pozabi!«

Dečka sta hodila po ulici. Tlak je bil vlažen od nizkih sivih megel. Z mnogih hiš so visele zastave s kljukastim križem in precej nemških napisov je bilo že videti. Mimo je trdo prikoralo pet vojakov v zelenih uniformah.

»Veš kaj, pojdiva mimo Zamidovih!« je predlagal Jure. »Morda vidi va Ivančka...«

»Da, vprašala bi ga,« je pritrdil Tonček.

Dospela sta do železne ograje pri gosposki vili Zamidovih. Z nje je plapolala velika Hitlerjeva zastava. Zagledala sta Zamidovega sina, svoje ga sošolca. V beli srajci in črnih hlačicah je korakal po vrtni stezi. Sunkoma je dvigal svoje kratke, debele noge.

»Ivanček!« mu je zaklical Tonček. Zamidov sin je obstal in uprl sive, hladne oči v oba sošolca.

»Rad bi te nekaj vprašal,« je prišel Jure. »Veš, očeta so nama sinoči odpeljali. Tvoj oče je bil z njimi. Kaj bo zdaj? Ti gotovo kaj veš, ali ne?«

»Was?« je odvrnil Zamidov sin. »Kaj vidva še ne govorita nemško? Seveda, ko ne znata! Jaz pa!« Približal se je ograji: »Ampak jaz nisem več Ivanček, zdaj sem Hanzl, to je lepše. Pišem pa se Samida.«

»Mi smo pa mislili, da ste Slovenci.«

»Samo delali smo se tako.«

»Lepo te prosim, vprašaj očeta, kaj bo s tistimi, ki so jih zaprli!« je prigovarjal Tonček.

»Nič ne bom vprašal. Hud bi bil. Mnogo dela ima zdaj. Vso noč je bil v službi. Jaz pa se učim korakati. V nedeljo bo Hitlerjev rojstni dan. Imam že uniformo. Poglejta!«

»Hansi! Sofort!« se je zaslišal zveneč glas. Skozi okno v vili se je nagnil gornji del obilnega Zamidovega telesa v črni uniformi.

»Ja!« mu je odgovoril sin in stekel k hiši.

Jure in Tonček sta krenila zdaj v drugo stran, tja, kjer se je dvigalo rumeno trinadstropno poslopje mogočne kasarne, obdano z zidom. V njem sta bila zaprta njuna očeta.

Dečka sta gledala v okna, ki so bila odprta. Ob nekaterih sta opazila nejasne obraze ujetnikov, stoječih v mraku sobe.

Približevala sta se kostanju, ko je izza debla nenadno stopil Dušan. V šoli je bil leto pred njima. Njegov oče je bil njun učitelj.

»So tudi vajina očeta zaprli?« je vprašal Dušan.

»Seveda,« sta rekla, kakor da se ponašata s tem.

»Poglejta na okno v tretjem nadstropju, desno od žleba! Tam je moj oče. Spet se bo prikazal. Zdajle! Ali vidita?«

Iz temine kasarniškega okna se je zasvetila redkolasa glava Dušanovega očeta. Z roko je zamahnil in toliko se je nagnil venkaj, da so mogli opaziti njegov nasmeh. Jure in Tonček sta se mu priklonila. Bil je vsa tri leta njun učitelj in imela sta ga rada.

Še druga glava se je prikazala pri oknu.

»Moj oče!« je vzkliknil Jure in razprostrl roke. Razločno je videl tam ozki, brkati očetov obraz, ki mu je prikimal v pozdrav.

Z dvorišča za zidom je zahreščal surov, preteč glas. Bil je to stražar, kajti z oken zgoraj so se hitro umaknili vsi jetniki.

Trije dečki so stopili dalje po poti in se še ozirali v kasarniška okna, ki so strmela v svet kakor srepe, hudobne Hitlerjeve oči.

Stana Vinšek

Ilustr.: Bine Rogelj

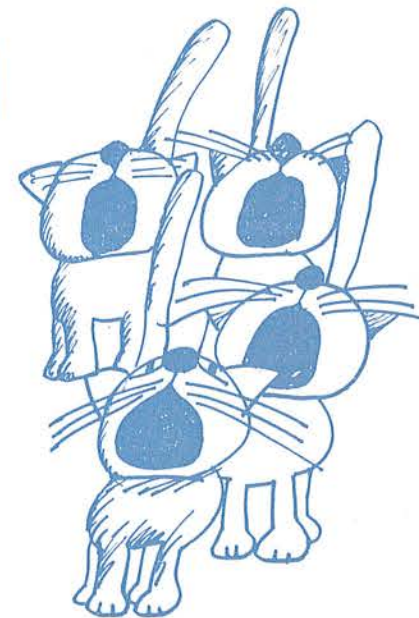
Polnočna podoknica

**Kaj v pomladni noči javka,
piha, puha, godrnja,
sika, cvili in mijavka,
kot da sto zveri divja?**

**Zapodi se čez vse strehe
ta vreščeči divji roj,
čez dvorišče, vrt roj,
kaj ne bo mirú nocoj?**

**Kdo naj z mački se pajdaši?
Pes in človek se jezi.
Mili mali mucki naši
se pa imenitno zdi.**

**Na zapečku ždi in zeva.
Njej, ki mladih muck je vzor,
to podoknico prepeva
vseh sosednjih mačkov zbor.
Mijaaav!**

Danilo Gorinšek

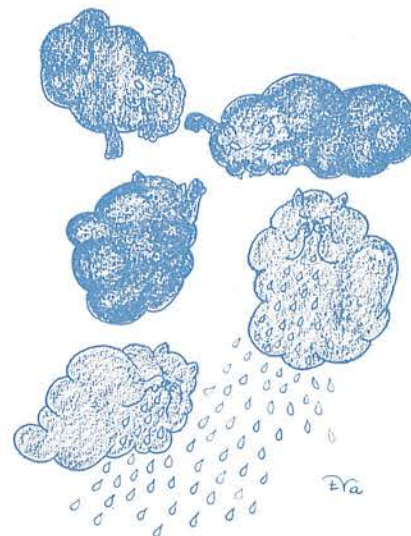
Ilustr.: Eva Fornazarič

Črni mački

Prek neba drvé oblaki —
kakor oglje črni mački,
kaj se le vznemirjajo,
kam tako le dirjajo?

Mačkov kup vse bolj se veča,
glej — na nebu črna gneča:
črni mački se tepó,
da kar bliski švigajo.

To krvave so betice,
to debele so solzice,
črni mački jokajo —
dežek pada na zemljó...

JEŽEK PIKEC

Marjetica je nagnila svojo belo-ru-meno glavico k ježku, ki se je ves objokan ustavil poleg nje.

— Joj, ježek — je vsa v skrbeh vprašala marjetica — kaj ti je?

Ježek jo je pogledal in dve debeli solzi sta mu zdrseli po smrčku.

— Iiiiiii! Kaj molčiš, govori ven-dar — se marjetica ni dala ugnati.

— Kaj bi se ne, marjetica draga, saj sem najbolj nesrečno bitje na tem svetu in nesrečen bom vse svoje življenje, do preranega konca — je potožil ježek.

— Ali sem prav slišala? Do prera-nega konca? Se mar misliš obesiti ali kaj? Če bi imela noge, bi te kar brcnila, da veš — se je razburila mar-jetica.

— Pa bi se obregnila ob moje bo-dice. Ah, te nesrečne bodice, vsega so krive te bodice.

— Bi bil tako prijazen in mi tudi povedal, zakaj si zaradi teh bodic najbolj nesrečno bitje? — je silila vanj marjetica, ki se ji je zdelo za nekaj bodic toliko vzdihovanja in solz že kar preveč.

— Še sprašuješ! — ni in ni mogel razumeti ježek, da ta zakaj, ki je bil zanj tako jasen, marjetici ne gre v glavo — Ker me zaradi teh bodic nihče nima rad!

— Kaj? Kaj si rekel? Ali sem prav razumela?

— Vidiš, marjetica — je ježek z vso potrpežljivostjo, ki jo je premogel, začel razlagati marjetici vzrok svoje nesreče — ko gledam, kako otroci božajo druge živali in jih ljub-

kujejo, se mi stisne srce. Mene ne bo nikoli nihče božal, ker bi se pri tem pošteno zbodel, nihče, razumeš, me ne bo božal, zato sem nesrečen! — In potočila se je debela solza iz ježkovih oči. In še ena in še ena. Debele in grenke so kapale na trav-nate bilke in jih zalivale. Marjetica je ježka prav dobro razumela, toda obenem se je zavedala, da je ježek do nje krivičen. Že res, bodic je imel preveč, je pa imel tudi štiri nožice in je lahko tekal naokrog, ona pa ni imela niti ene nožice, niti ene sa-me nožice. Pa ni obupovala, čeprav je bila zares naveličana čepeti ved-no na istem mestu!

— Ježek, takole ne gre! Ti me ža-liš! — mu je zabrusila v odgovor.

Ježek je zazijal in ni mogel verjeti svojim ušesom.

— A žalim te, a? Sedaj pa sploh ničesar več ne razumem! — je od-govoril ves potr.

— Kakšna razlika je med nama dvema? — ga je vprašala marjetica.

— Bedasto vprašanje, ti si roža, jaz pa žival. To je vse in pika.

— Nobena pika, poglej bolje in povej! — je zahtevala marjetica.

— Ne vem, res ne vem — je po daljšem molčanju izjavil ježek.

— Ojej, saj nisem vedela, da si tako neumen!

— Sedaj še žališ! — je užaljeno vzkliknil ježek.

— Ne, dragi ježek, poglej me, jaz nimam nožic. Ne morem ne hoditi ne tekati, vedno tule čepim. Če je sonce, ali pa če je dež, veter ali mraz. Ti imaš pa kar štiri nožice in lahko greš, kamor te je volja. Tudi jaz bi morala tarnati in javkati, a se zavedam, da sem pač marjetica, da marjetice nimajo nog. Ti pa obupuješ zaradi nekaj bodic! — je stresla iz sebe marjetica.

— Joj, marjetica, na to sploh ni-sem pomislil! — je rekel ježek ves osupel, a se ji je kmalu nasmehnil. Spoznal je, da ima marjetica prav.

Tedaj se je zgodilo nekaj, česar ni nihče pričakoval. Mimo je prižvižgal

pastir Peter, ki je svoje tri kozice pripeljal na pašo. Zalučal je torbo z malico pod najbližji grm in že hotel sestiti, ko je zagledal ježka in marje-tico. Nasmehnil se je rekoč:

— Hej, ježek, kaj če bi poskrbel za to, da bi tvoje bodice nič več ne bodle? — Ježek je mislil, da sanja, ko je zaslišal te besede. Peter pa je že pričel pobirati jagode z bližnjega grma. Ko jih je imel zvrhan klobuk, je stopil k ježku in mu pričel naba-dati jagode na bodice. Na vsako bo-dico po eno. Ježek je strmel. Marje-tica tudi. Kmalu je bil pastir Peter gotov.

— He, — je rekel pastir — videti si kot velik kup pik, zato te bom imenoval Pikec!

— Ooooh, — je vzkliknil ježek — celo ime mi je priskrbel. Pa tako lepo ime. In boža me. Joj, od same sreče se niti ganiti ne morem!

— Kaj če si Peter izmisli način, da mi zrasedo noge? — je pomislila marjetica, ježek pa še misliti ni ute-gnil več, presrečen je bil.

Meta Rainer

Ilustr.: Bine Rogelj

NEVIHTA

Vročega dne se ljudje
ozró v nebo: nevihta bo!
Dežnike vzemó in gredo.
Črni oblaki — jezni vojščaki
se bližajo, nižajo,
oči se jim bliskajo,
meči se križajo, švigajo,
iskre se vžigajo,
bobni bobné in granate leté!
Zmanjka streliva, boj se umiri.
Njiva pobita, klasje leži...

Balončki

SAMO DVA BALONČKA STA POVSEM ENAKA. KATERA?

MRAVLJI

ZVEČER STA SE SEŠLI MRAVLJI, SOSEDI V MRAVLJIŠČU.

»JOJ, KAKO SEM ZDELANA,« REČE PRVA, »VES BOŽJI DAN SEM PREVLAČEVALA KOŠČEK SLADKORJA, PA GA NI SEM MOGLA SPRAVITI DO DOMA; NA SREDI POTI SEM GA MORALA PUSTITI.«

»A TAKO, TI MISLIŠ DROBTINICE OD SLADKORJA, KI GA JE BILA RAZSULA NEKA DEKLICA TAM NA CESTI? PA KAKO JE TO, SAJ JE BILO POLNO MAJHNIH KOŠČKOV TAM...«

»DA, ALI JAZ SEM SE LOTILA NAJVEČJEGA.«

»BREZUMNICA,« REČE DRUGA, »VIDIŠ, JAZ PA SEM NOSILA LE BOLJ MAJHNE KOŠČKE; LE POJDI POGLEDAT, KAKŠEN KUP JIH JE! SEVEDA, TI HOČEŠ VSE NAENKRAT. NU, PA IMAŠ. BOŠ VSAJ VEDELA ZA DRUGIKRAT!«

Črtomir Šinkovec

Ilustr.: Marjeta Cvetko

LISICA, LISJAK

Le kje se mudita lisica, lisjak in sline cedita, ko ves kokošnjak za hišo ob gaju vprašuje po vaju in pitke in putke in pure in race spet videle rade bi vajine tace. Zakaj bi glad predla, nič pila ne jedla, v brlogu dremala in z repom bingljala, odkar naš čuvaj je hud kakor zmaj in pihnil — »pum-pum!« bi vaju naš kum.

2. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Danes kamnarji lomijo in žagajo kamen s stroji. Ljubitelji kamnarstva so rešili pozabe staro kamno seško ročno orodje in ga skupno z drugimi kamnitimi izdelki razstavili v prostorih nabrežinskega društva Igo Gruden. Na sliki: »kunjera« z železnimi zagozdami in nazoren prikaz, kako so z »macuolo« zabijali v kamen zagozde in »p'nčote«.

4. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — V nabrežinskih kamnolomih lomijo tri vrste kamna: svetlosivi »granitelo«, temnejši »jurkovec« in svetlopišani »rožnat« ali »fiorita«. Na sliki: v vodoravni legi so razstavljene kamnite plošče v različnih obdelavah, v pokončni legi zadaj pa prej omenjene tri vrste marmorja.

6. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Razstavljene so tudi razne kamnite vaze, vrtnice, šahovnice iz črno-belega kamna, krogle in razni izdelki učencev strokovnega industrijskega zavoda v Nabrežini. Na sliki: razni marmornati kipi domačih kiparjev, kamnita krogla v slovenskih barvah in več marmornatih plošč; na eni je vklesana podoba nabrežinskega pesnika Iga Grudna.

8. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Nabrežinski kamen je svetovno znan, saj krasi pročelja mnogih imenitnih stavb in palač v Trstu, na Dunaju, v Budimpešti, v Benetkah, v Milanu, v Kairu, v Madridu, v New Yorku itd. — Na sliki: Lloydova palača v Trstu.

1. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Že v rimski dobi so lomili v nabrežinskih kamnolomih dragoceni kamen za gradnjo palač in marmornatih kipov. Kamnarski poklic je bil do nedavnega sila naporen, saj so kamnoseki lomili in obdelovali kamen izključno z ročnim orodjem. Na sliki: nabrežinski kamnolomi povzeti s stare fotografije.

3. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Nekdanji kamnarji so znali ročno mojstrsko obdelovati in izoblikovati kamen. Za to zahtevno in natančno delo so uporabljali različno ročno orodje. Na sliki: »marteli«, »macuole«, »rašini«, »špice«, dleta, »p'nčoti«, »škvara«, »portapunti« in pnevmatično kladivo.

5. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — V Nabrežini in okolici je več kiparjev samoukov, ki v prostem času potrpežljivo izklešejo iz kamna čudovite kipe, okraske in razne uporabne predmete. Na sliki: miniaturni model nabrežinskega zvonika. Izklesal ga je iz nabrežinskega kamna kamnosek Milan Pernarčič. Delal ga je v prostem času baje cela tri leta.

7. RAZSTAVA NABREŽINSKIH KAMNARJEV — Na kamniti plošči so nazorno razstavljene postopne faze obdelave kamnite kocke v gladko marmornato kroglo.

2. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Znižala je davke kmetom in skrbela za razvoj kmetijstva. Leta 1774 je izdala odlok, s katerim je uvedla v vseh avstrijskih deželah obvezne osnovne šole (trivialke) in tudi šole druge stopnje. Že naslednje leto je Trst dobil prve javne šole, pet let kasneje pa Škedenj. Na sliki: odlok, ki je uvedel šolsko obveznost.

4. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — V nekaj desetletjih se je tržaško mesto razvilo v najpomembnejše pristanišče cesarstva. Začelo se je množično priseljevanje delavcev, mornarjev in trgovcev iz bližnjih in daljnih dežel. Na sliki: tržaško obrežje z jadrnicami v ozadju. V ospredju so dalmatinski in grški trgovci v takratnih nošah.

6. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Tržačani so sprva odklanjali stike s priseljenci. Mestno obzidje je strogo ločevalo obe skupnosti. Marija Terezija je sklenila, da odpravi to nevzdržno stanje. Dala je porušiti obzidje in še z drugimi primernimi ukrepi pripomogla, da so se prvotni prebivalci in priseljenci postopoma zblížali. Na sliki: medalja s podobo Marije Terezije in takratnega Trsta izdana ob 200-letnici njene smrti.

8. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Žal so tudi takrat bili nemirni časi in večkrat so morali cesarični podaniki v vojsko za obrambo cesarstva. Na sliki: seznam slovenskih mož z Banov, Bazovice, Padrič in Gropade, v starosti od 20 do 50 let, sposobnih za »nošnje puške« (vojaški obvezniki) in zraven še seznam primernih mož za »roboto« (obvezno brezplačno delo) v starosti od 50 do 60 let.

1. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Po smrti Karla VI. je postala cesarica avstrijskih dežel njegova hči Marija Terezija. Vladala je od leta 1740 do 1780. Kakor njen oče si je tudi ona vneto prizadevala za vsestransko izboljšanje življenjskih razmer svojih podložnikov. Na sliki: portret Marije Terezije.

3. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Bujen razvoj gospodarstva v avstrijskih deželah je sprožil potrebo po ustreznem pristanišču. Marija Terezija je to vlogo namenila Trstu. Takratni Trst je štel komaj 7000 prebivalcev. Mesto je ležalo na pobočju griča od gradu sv. Justa do obrežja. Obdajalo ga je obzidje s stolpi. Na sliki: maketa takratnega Trsta s solinami.

5. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Znotraj mestnega obzidja ni bilo več prostora za nove priseljence. Zato je Marija Terezija dala zasuti soline zunaj obzidja. Tu so v nekaj desetletjih zgradili novi Trst, ki mu danes pravimo Terezijanska mestna četrt. Na sliki: tloris Terezijanske mestne četrti iz leta 1780.

7. TRST ZA ČASA MARIJE TEREZIJE — Povečani promet v novem pristanišču je terjgal boljše cestne zveze z zaledjem. Zato so od Trsta preko Opčin in dalje proti Dunaju zgradili takoimenovano »trgovsko cesto«. Po njej so vlekli težko natovorjene vozove dva ali celo trije pari konj. Na robu planote pri današnjem Obelisku je bila poštna postaja. Na sliki: pogled na takratni Trst s pošne postaje.

HERBARIJ

Naber nekaj cvetic ob suhem vremenu. Položi jih med dva pivnika. Vloži pivnika v debelo knjigo in jo obteži z drugimi knjigami. Po nekaj dneh bodo cvetice suhe. Razporedi jih na belo ali barvano lepenko in jih prilepi. Lepljenko obesi v sobi!

Lojze Abram

Pomen velikonočnih jajc

Ali ste se kdaj vprašali, kakšen pomen imajo barvana jajca v velikonočnem času?

Barvana jajca so stara posebnost med velikonočnimi jedili in ob krščanski veliki noči so v ljudski tradiciji pomenila kaplje Kristusove krvi. Pri nas jih delajo najlepše v Benečiji, Beli krajini in Prekmurju in so med najlepšimi v Evropi.

Barvanje jajc je še vedno najbolj priljubljena in najbolj razširjena vseh pomladnih in velikonočnih šeg, ki so se, zlasti pri nas, ohranile še do danes, čeprav nam vsakdanje potrošništvo vsiljuje čokoladna jajca, ki so sicer na zunaj nakičeno lepa, a ne pomenijo prav nič in so otrokom, katerim so

namenjena, bolj škodljiva, zlasti če se prenaejo čokolade.

Jajce je indoevropski simbol, ki pomeni zarodek in izvir vsega stvarstva. Za večino starih narodov je jajce predstavljalo začetek novega življenja, vstajenje, saj so ta pojem povezovali s pomladjo, ko se pričeneja novo življenje, ko se ponovno prebujata narava po dolgem, smrti podobnem spanju.

Nekateri stari indoevropski narodi so si predstavljali sonce kot veliko zlato jajce in ga označevali z rdečo barvo, ki je barva enegrije, krvi, ljubezni, srca, veselja, zdravja in praznovanja, torej barva, ki pomeni obnove življenja, zmogovitost in uspeh.

Barvanje jajc so zato poznali že stari Kitajci, Egipčani in Perzijci, ki so svoj novoletni praznik 21. marca imenovali Praznik rdečega jajca, torej praznik pomladi, praznik vstajenja v novo življenje.

Od tod smo prevzeli šego o barvanju jajc ob veliki noči, ki pomeni obenem vstajenje, pomeni pomlad in prebujanje stvarstva v novo življenje. Prvotna barvana jajca so bila rdeča in brez okraskov, kar kažejo tudi naše besede zanje: remenice ali remenke v Prekmurju, kjer rumen pomeni rdeč, in pirhi, kjer beseda pomeni rdečo barvo iz madžarščine piros, ali grške besede piros, ki pomeni ogenj. Belokranjske in prekmurske pisanice pa so barvana jajca okrašena z geometričnimi liki.

Kot samo ime pove, so pisanice pisali z lesenimi pisalkami z vdolbino za vosek. Najprej na jajcu z voskom narišejo like, potem jajce pobarvajo. Barva se voščenenih mest ne prijema in, ko vosek odstranijo, ostanejo bele črte in liki. Jajca v modernem času barvajo s kemičnimi sredstvi, ponekod pa jih še barvajo z naravnimi barvili: s čebulnimi olupki, ki dajejo lepo rjavo-rumeno barvo, s česminovo skorjico, ki daje lepo rumeno barvo, in z jelševino, po kateri so

jajca kar črna. Na slikovitih slovenskih pirhih prevladuje izrazita ornamentika cvetov in krščanskih znakov.

S pirhi so otroci imeli veliko veselja. Ne samo tedaj, ko so jih barvali, ampak tudi potem, ko so se z njimi igrali. Na velikonočni ponedeljek je bila s pisanicami in pirhi največja zabava. Otroci so barvana jajca naslanjali na poševno desko in po njej valjali ali trkljali jajca. Tisti, ki je zadel pirh, je dobil oba. Jajca so tudi sekali, na Notranjskem turčali, na Gorenjskem tilčali ali štrucali, pri nas pa šicali ali trcali. Na določeno razdaljo postavljena jajca so otroci ciljali s kovanci. Tisti, ki je jajce s kovancem zadel, oziroma presekal, ga je tudi dobil.

Takih običajev danes otroci ne poznajo več, le morda še kje v kakšni vasi. Dandanes otroci na velikonočni praznik le odvijajo čokoladna jajca iz papirja in njihova neučakanost traja le toliko časa, dokler ne razbijejo čokoladne lupine in pogledajo v jajce, kakšno je presenečenje. Običajno je to presenečenje le navadna kičasta igrača iz plastike. In tedaj je tudi pravega veselja konec.

Meta Rainer

Ilustr.: Marjeta Cvetko

TETRAPAK

Mali Šime
rad bi mleka,
dala ga bo
krava Šeka.
Gleda kravo,
gleda vime, —
maje z glavo

mali Šime:
»Nak!
Tu notri
že ni mleka!
To je vime,
ne pa tetrapak!«

40-OBLETNICA USTANOVITVE

Lojze Abram

V neizprosen boj za svobodo

Bilo je spomladi leta 1941. Črni fašizem je preplaval skorajda vso Evropo in šestega aprila so fašistični okupatorji zasedli Slovenijo in vso Jugoslavijo. Ljudstvo je bilo zaprepaščeno. Začeli so se hudi dnevi izgnanstva, trpljenja in krvavih žrtev. V tistih usodnih dneh so le komunisti začeli mobilizirati prostovoljce za obrambo domovine, vendar jugoslovanska vojska jih ni hotela sprejeti in njeni generali so nekaj dni kasneje podpisali brezpogojno vdajo. Vladni voditelji in kralj so zbežali v tujino, medtem ko so si nemški nacisti, italijanski fašisti in njihovi madžarski podrepaniki razkosali Slovenijo. Mnogi tedanji predstavniki slovenskih meščanskih strank in visoki cerkveni dostojanstveniki, ki so se razglasili za slovenske voditelje, so se poklonili okupatorju in pozivali ljudi, naj bodo mirni, ker je nesmisel upirati se tako močnim okupatorskim silam, katere je treba le ubogati in čakati na razplet dogodkov.

Večina zavednih, svobodoljubnih ljudi pa ni nasedla takim pozivom. Komunistična partija Slovenije je jasno in odločno povedala, da narod ne sme umreti in da je treba začeti boj proti zasužnjevalcu. Vsi, ki

ljubijo svobodo, hočejo preprečiti okupatorju njegove uničevalne naklepe in hočejo ustvariti družbo enakopravnih ljudi, se morajo združiti in stopiti v neizprosen boj proti zavojevalcu.

Začelo se je novo zgodovinsko obdobje. Slovenski delovni ljudje so vzeli usodo v svoje roke. 27. aprila 1941 so se predstavniki naprednih sil zbrali v Vidmarjevi hiši v Ljubljani na ustanovnem sestanku Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Pri-

Prisid italijske vojske v Ljubljano 12.4. 1941; pred Tivolijem.

sotni so bili člani Komunistične partije Slovenije Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler in Boris Zihlerl, krščanske socialiste je predstavljal Tone Fajfar, za demokratično krilo tedanje organizacije Sokolov je bil prisoten Jože Rus, napredne slovenske kulturne delavce pa so zastopali Josip Vidmar, Ferdo Kozak in Fran Šturm.

Bil je ta izredno pomemben datum v slovenski in vsej jugoslovanski zgodovini. Osvobodilna fronta je bila tista, ki je združila ves slovenski narod v boju proti fašizmu, za končno zmago, za svobodo in novi red v državi.

Osvobodilna fronta se je hitro širila. Bila je prisotna povsod: v tovarnah, v uradih, šolah, na vasi in v mestu. Za pristop v Osvobodilno fronto je bilo dovolj, da je moral biti vsak domoljubni Slovenec pripravljen na boj proti okupatorju za osvoboditev domovine. V boj so šli delavci, kmetje, izobraženci in mladi ljudje vseh vrst ter se z ramo ob rami krvavo borili proti fašističnemu okupatorju, v skladu s programom Osvobodilne fronte za svobodo in povojno pravičnejšo ureditev države, v kateri bo delovni človek prevzel oblast v svoje roke.

Marička Žnidaršič

Ilustr.: Leon Koporc

Pesem z morja

Natihoma se jutro je spočelo,
kot da se morju je iz bokov izvilo,
med bore mlado sonce je planilo,
kakor otrok vihravo in veselo.

Še zadnji zakasneli ribič pluje
s srebrnim tovorom ujetih rib,
skoz misli ljubo kliče, vsak njen gib,
ki ga na bregu vdano pričakuje.

Svetilnik se je s soncem spraval spat,
z zaspanimi očmi več ne mežika,
utonil v gneči dnevnega je vika,
v pristan prišla je ladja vasovat.

Duško Jelinčič

SPOMLADANSKI SPREHODI

S prihodom pomladi začenjajo naša planinska društva prirejati za osnovnošolce prve izlete v naravo. Spočetka so taki izleti le sprehodi v bližnjo okolico in v takih primerih je bolj malo hoje. Po dolgotrajni zimi ni primerno hoditi na naporne ture. Bolje je začeti postopoma, brez večjih naporov. Šele kasneje, ko so čutimo dovolj močne in utrjene, ko se začnja prava poletna planinska sezona, lahko krenemo na težavnejše vzpone v Julijce, Kamniške planine, Dolomite in drugam.

Slovensko planinsko društvo v Trstu posveča veliko skrb najmlajšim in skrbi za naraščaj bodočih planincev, zato že v tem času začnja prirejati krajše izlete za otroke. Spored takih nedeljskih sprehodov je precej bogat in prvi tak izlet v naravo je bil prvo nedeljo aprila s sodelovanjem Športne šole. Namenjen je bil osnovnošolcem in najmlajšim otrokom iz vrtcev. Velika skupina otrok se je podala peš po stazah in gričih okoli Zgonika. Bil je pravi živ žav, saj se je hoje udeležilo okrog 150 osnovnošolskih in predšolskih otrok s starši.

Na vrhu Videž nad Zgonikom je bila najprej malica, nakar se je pričel orientacijski pohod za osnovnošolce, ki so se porazdelili v skupine. Posamezne skupine so dobile po dve poli s primernimi vprašanji, ki so jih reševale po poti. Slediti so morale plavim markacijam in prispele so končno na cilj v dolino Drage pri Repniču. Tam so jih

čakali prireditelji s polnimi kozarci toplega čaja.

Na pohodu so se najbolje izkazali učenci šole »Karel Širok« iz ulice Donadoni, drugo in tretje mesto pa sta si delili šoli »Bazoviški junaki« iz Rojana in »Dragotin Kette« iz ulice sv. Frančiška. V skupni lestvici so sledile potem: šola iz Barkovelj, šola »Fran Milčinski« s Katinare, šola iz Milj, šola »Oton Župančič« od Sv. Ivana, šola »Ivan Grbec« iz Škednja in šola »Josip Ribičič« od Sv. Jakoba. Točke, ki so jih učenci posameznih šol zbrali na pohodu, bodo veljale tudi za Osnovnošolsko olimpiado.

S tem zabave ni bilo še konec. V popoldanskih urah so otroci tekmovali v poligonu. V raznih vajah so morali pokazati svoje spretnosti. Tudi v poligonu so bili najboljši otroci šole »Karel Širok«. Še nekaj ur zabave na prostranem travniku v dolini Drage pri Repniču, potem pa skupni odhod do Zgonika, kjer je čakal avtobus, ki je razigrane otroke odpeljal v objem staršev.

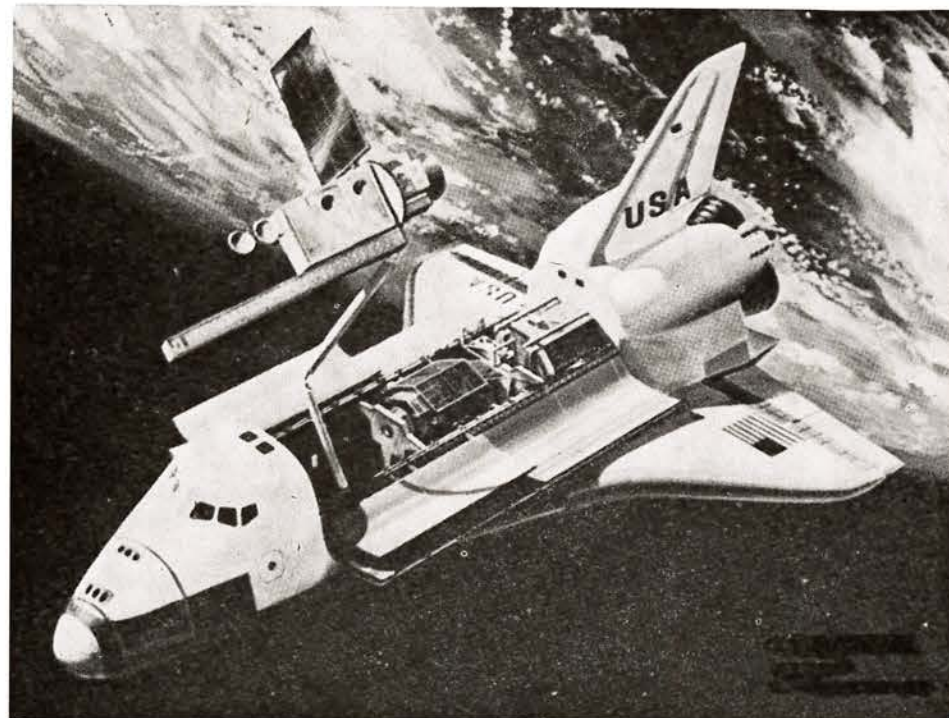
Lojze Abram

Nov način osvajanja vesolja

Začela se je nova doba vesoljskih poletov.

Pred dnevi sta na krovu novega ameriškega vesoljskega vozila poletela v vesolje astronauta John Young in Robert Crippen, opravila več krogov okoli našega planeta in se potem srečno vrnila na zemljo, kjer je vesoljsko vozilo nepoškodovano pristalo na svojih kolesih.

Vesoljski trajekt »Columbia« so Američani z dveletno zamudo končno usposobili in izstrelili v vesolje. Vesoljski trajekt je zgrajen tako, da lahko večkrat poleti v vesolje in se potem tudi vrača. Trajekt, ali kot mu pravijo Američani »Space Shuttle«, je pravi velikan. Ko stoji navpično na izstreliščni rampi, tehta okrog 900 ton. Ima dve vzporedni raketi, pod trupom pa velik

dodatni rezervoar za gorivo. Brez teh dodatnih raket in goriva vesoljski trajekt ne bi mogel doseči potrebne hitrosti, da poleti izven zemeljske težnosti. Po vzletu in porabi goriva so se raketi in rezervoar odlepili. Raketi sta padli v morje, kjer so ju dvignili in ju bodo uporabili še za druge izstrelitve, ogromen rezervoar pa je zgorel v atmosferi. Samo vesoljsko vozilo je podobno velikemu potniškemu letalu in nosi v svojem trupu razne naprave za raziskovanje vesolja. Vesoljca med poletom odpreta trup, kot kaže slika, in s pomočjo računalnikov opravi različna merjenja, opazovanja in raziskovanja.

Izvedenci so morali proučiti tudi sistem za povratak vesoljske ladje na zemljo. Trajekt leti v tirnici okoli našega planeta s hitrostjo okrog 27 tisoč kilometrov na uro. Če bi s tako hitrostjo priletel v zgornje plasti zemeljske atmosfere, bi enostavno zgorel, ker nastaja zaradi trenja z zrakom

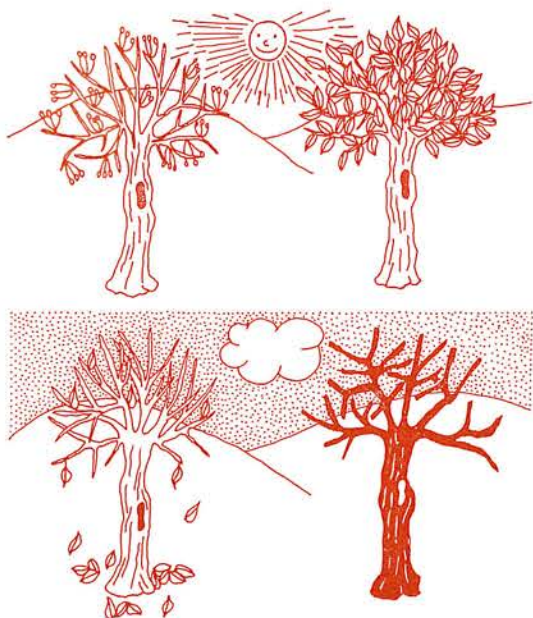
velika vročina, nad 2.700 stopinj. Zato so tehniki na spodnjem delu trupa vesoljskega trajekta nalepili nad 30 tisoč silicijevih ploščic, ki zdržijo zelo visoke temperature.

Po opravljenem podvigu sta se vesoljca Young in Crippen začela vračati na zemljo. Najprej sta s pomočjo zaviralnih raket zmanjšala hitrost trajekta, ki se je začel spuščati v zemeljsko atmosfero kot nekakšno jadralno letalo in redno pristal na ogromni površini posušenega jezera Mojave v Kaliforniji.

To vesoljsko vozilo bodo uporabili še za nekaj vesoljskih poletov, zgradili pa bodo še nekaj takih vozil, ki bodo v vesolje ponosila različne naprave in opravljala tudi popravila že letečih umetnih satelitov. Upajmo le, da jih ne bodo uporabljali v vojaške namene.

Uresničuje se torej to, kar je doslej človek gojil le v svoji domišljiji.

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Jasna Merku

LISTI

Spomladi, spomladi:
drevo na livadi —
na drevju pa popki brsté...

Poleti, poleti:
nanj sonce posveti —
iz popkov se listi rode...

Jeseni, jeseni:
že listi rumeni
omahnejo z drevja na tla...

Pozimi, pozimi:
kaj z listi je? Z njimi
je konec pod pezo snega...

Kaj nismo mi isti —
saj kot s temi listi
življenje i z nami ravná...

Črtomir Šinkovec

Ilustr.: Leon Koporc

Zakaj se uharica podnevi skrije

V davnih časih se je uharica ukvarjala s slikarstvom. Ptiči so se radi zatekali k njej, da jim je pobarvala perje. Uharica jih je poslikala, kakor so želeli, z najlepšimi barvami. Vsi so bili zadovoljni s pisano obleko razen krokarja, ki je podcenjeval uharicino slikarstvo, nenehno pa opeval bleščečo lepoto svojega perja.

Nekoč pa se je krokar le naveličal svojega belega perja. Odleti k uharici in ji reče:

»Poslikaj tudi moje perje, vendar s tako barvo, ki je nima noben ptič na svetu.«

Uharica napeto premišljuje, s kakšno barvo naj bi poslikala krokarja. In naposled se odloči za črno. Vzela je čopič in ga pobarvala v črno od glave do repa:

»No, zdaj pa si, krokar, lepoteč, kot ga ni ptiča na svetu!«

Ko se je krokar ogledal in videl, da je črn kot dimnikar, ki je pravkar prilezel iz sajastega dimnika, se je na vso moč razjezil. Hotel je odstra-

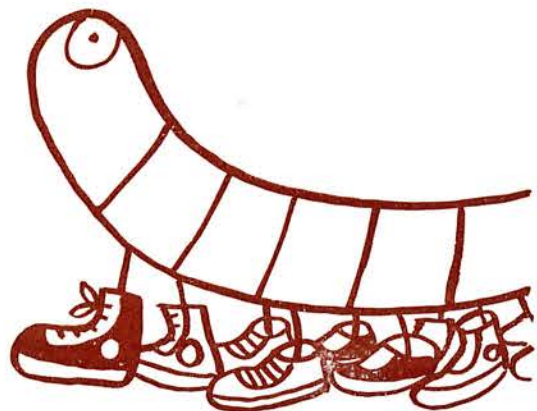

niti črno barvo, pa zaman, vse je bilo prepozno. Od tistega dne imajo vsi krokarji črno perje. Vendar uharici tega niso nikoli odpustili. Kadar jo ugledajo, jo napadejo in, če bi mogli, bi jo razkosali na drobne kosce.

Zaradi tega uharica vse dneve prečepi skrita v svojem zavetju in šele z nočjo vzleti po hrano, ko krokarji spijo.

Žoga in stonoga

Žoga skače
ena, dve,
skače, skače
brez nogé,
skače po
okrogli glavi,
zdaj po tlaku,
zdaj po travi,
na drevo med
veje plane,
skrije se in
se ne gane...
Včasih pa se
skozi zrak
vzpne visoko
na oblak!
»To ni nič!«
stonoga pravi.
»Kdo le skakal
bi po glavi,
saj nogé so
za skakánje,
a pri tem je
važno znanje!«
Sto copatov
si obuže,
sto načinov
premišljuje, —
ko pa se
skakánja loti,
vse nogé so
ji napoti!

KNJIGI O NAŠI ZGODOVINI

Letos teče pomembna obletnica, ko bomo Slovenci praznovali 40-letnico ustanovitve OF Slovenije. Najbrž ni treba posebej poudarjati pomembnosti jubileja, saj tudi že najmlajši otroci vedo, da je pomenila OF organiziran boj proti nacistom in fašistom, ki so hoteli zasesti našo domovino. V ta boj so se vključili prav vsi, od ženà, mož, do mladine in tudi malce odraslih otrok. Prav delež mladih je bil mnogokrat odločilnega pomena za dober izid kake bitke, predvsem pa za razpečevanje in tiskanje letakov, ki so ves narod bodrili in spodbujali k vstaji.

No, o enem izmed takih dogodkov nam pripoveduje **Ive Šubic**: v knjigi **TISKARNA URŠKA**, predvsem s svojimi učinkovitimi ilustracijami, pa tudi z zgodovinskim veznim tekstom. Seveda svetujem, da si knjigo ogledate, pa ne samo to, tudi prebrati bi jo bilo treba. Zvedeli boste o pripravah na gradnjo prave partizanske tiskarne, o izbiri

najboljšega mesta, nato pa o delu v tiskarni ter o tveganem razpečevanju letakov in drugih tiskovin.

Anton Ingolič je zelo znan slovenski pisatelj, ki je napisal zelo veliko pomembnih knjig. Svoje pozornosti pa ni posvečal samo starejšim bralcem, ampak tudi mladini. Dokaz temu je prav njegovo zadnje delo **VELIKA STAVKA**, ki je prišlo te dni na knjižni trg in ga lahko dobite tudi v Tržaški knjigarni. V sodelovanju z ilustratorjem **Acom Mavecem** je Ingolič napisal zgodovinsko resnično zgodbo o uporah delavcev, ki niso hoteli biti več sužnji, ampak ljudje z vsem svojim dostojanstvom. Seveda je takratna avstroogrška oblast skušala »upor« delavstva zatreti in zato je veliko ljudi polovila in pozaprla v ječe. Vendar ljudski protest se ni polegel... No, kaj več pa boste vsekakor zvedeli ob branju te privlačne in lepe knjige.

Janez Bitenc

Gosja svatba

Janez Bitenc

1. Ga, ga, ga, ga, ga, ga, go_sja vr_sta ko_ra_cà.
2. Jaz pa vem, jaz pa vem, pa po_ve_da_ti ne smem,
3. Na u_ho, na u_ho, vam izdam no_vi_co to:

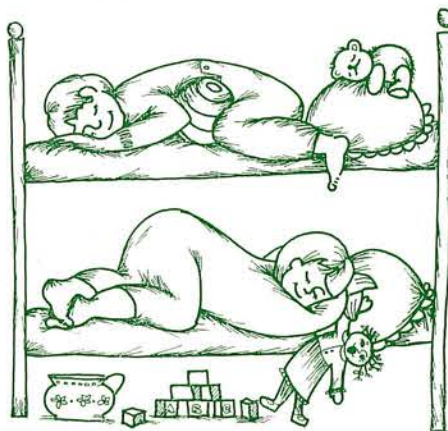

1. Kam gredò, kam gredò, to še sa.me ne ve_dò. ne ve_dò.
2. da go_sak, da go_sak, ne po_cu_ka me za frak. me za frak.
3. svatba bo, svatba bo, že_ni se go_sak z gosjò. _sak z gosjò.

Valentin Polanšek

Ilustr.: Magda Tavčar

Činček in Čopka se igrata

Činček in Čopka se rada igrata, oče in mati ju rada imata.

Činček zamišljen je v pisano žogo, z roko lovi jo, zbija pa z nogo.

Čopka pa postelj postlala je lutki, pravi ji: nu, nu! kot mamica putki.

Činček in Čopka čez dan se igrata, da se ponoči še v sanjah smehljata.

Spomladi cvetijo cvetice. V gozdu so zvončki, trobentice in vijolice. Otroci se lahko gremo igrat na dvorišče. Spomladi cvetijo sadna drevesa. Lastovke se vrnejo iz južnih krajev.

Alenka Mozetič
2. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

...Tudi ptički veselo letajo in žvrgolijo. Pravijo nam, da je pomlad.

Elena Brazzani
2. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

PISEMCE IZ SLOVENIJE

Vsak mesec težko čakam, kdaj bo prišel Galeb. Prav danes sem ga prejela. Spet bom lahko brala pravljice in zgodbe. Tudi pesmi so mi zelo všeč. Pri nas v Ratečah je tudi že pomlad.

Lepo vas pozdravlja vaša prijateljica
Urška Petrič
1. a razr. OŠ
»Jeseniško-Bohinjski Odred«
KRANJSKA GORA

Tebi in vsem mladim bralcem Galeba v Sloveniji lep pozdrav in veselo pomlad!

Igor Stopar
3. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

PRAZNOVALI SMO 8. MAREC

Za dan žena smo mamicam pripravljali prireditve. Ker pa smo prav takrat skoraj vsi učenci zboleli, smo imeli proslavo šele 16. marca. Učenci 2. in 3. razreda smo povabili mamice v šolo. Recitali smo jim zgodbico o Muci copatarici. Zapeli smo jim tudi dve pesmici: Sonjino pesem in Mamičin smehljaj. Potem smo jim dali darila in šopke mimoz. Mamice so zaploskale. Rekle so, da je bilo zelo lepo.

Massimo Barini
2. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

KO PRIDE POMLAD

21. marca se je začela pomlad. Kot vsako leto sem jo tudi letos zelo nestrpno pričakovala. Spomladi se vsa narava začenja prebujati od zimskega spanja. Prvi znanilec pomladi je zvonček, potem zacvetijo trobentice, vijolice, marjetice in razne druge cvetice. Mandelj je prvo drevo, ki zacvete. Sledi mu breskev in počasi še vsa druga sadna drevesa. Tudi v vrtu se pokaže mlado zelenje, kot sta radič in solata. Ljudje se oblečejo spomladansko in se gredo sprehajati na travnike, pri tem pa občudujejo mlado naravo. Živali, ki so pozimi spale, se prebudijo in si gredo iskat hrano. Nekateri prav veselo skakljajo po zeleni naravi. Zame je pomlad najlepší letni čas.

Katja Cetin
3. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Pomlad je prvi letni čas v letu. Pomlad prežene zimo, ker sonce vedno močnejše greje. Zacvetijo vijolice, trobentice, tulipani, narcise, šmarnice... Spomladi je v Jugoslaviji Dan mladosti... V tem letnem času je umrl velik borec za svobodo in mir Josip Broz Tito. Pomlad mi zelo ugaja. Težko sem jo pričakoval in zdaj je res tu.

Včeraj sem šel na Kras. Nabral sem velik šop pomladnega cvetja. Sedaj, ko je pomlad, so dnevi vedno daljši in noči krajše. Ptice selivke so se vrnile iz toplih krajev. Kmetje orjejo zemljo in sejejo poljščine. Vse se veseli pomladi.

Valter Radetti
2. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

OBISK ČIPKARICE V ŠOLI

Danes je prišla v šolo Igorjeva in Aljoševa babica Marija. Pokazala nam je, kako klekljajo idrijske čipke. Najprej je pokazala razne čipke, ki jih je sama naredila doma. Bile so tanke kot pajčevina. Občudovali smo jih in se čudili, kako jih je mogla tako lepo narediti. Učiteljci je podarila eno veliko čipko. Potem nam je pokazala, kako jih dela. Na mizo je položila idrijsko »tambolo«; to je vrečica, trdno nabasana z žagovino. Na njej je bil z bucikami pritrjen papirnat vzorec zvončka. Iz njega so visele bele niti, na koncu teh so bili leseni klinčki — kleklji. Vzela je štiri klinčke, po dva v vsako roko, in začela jih je tako hitro vrteti, da se nam je kar mešalo pred očmi. Ker nismo nič razumeli, je babica poklicala svojo vnukinjo, ki se pri njej uči klekljati. Prišla je Elizabeta, učenka 5. razreda. Ona je počasi vrtela klinčke, tako da smo lahko sledili delu. Vprašali smo babico, kako se je naučila klekljati. Povedala nam je, da je imela osem let, ko se je začela

učiti. Stanovala je v Rojanu. Njihova sosedica je bila čipkarica iz Idrije in ona jo je učila. To znanje ji je veliko pomagalo v življenju, nam je povedala. Delala je čipke za mestno gospodo in si s tem služila kruh. Sedaj pa dela samo za hčer in za vnuke.

Učenci
2. in 3. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

NENAVADNI POKLIC

Neko jutro smo zagledali pred šolo moža, ki je imel na levem rokavu rdeč trak in v roki miličniško palico. Spraševali smo se, kaj dela ta človek. Vprašali smo tudi učiteljico. Učiteljica pa nam je predlagala, da bi ga šli intervjuvat. Pripravili smo si vprašanja in beležke. Po končanem pouku, smo se ustavili pri njem in ga začeli spraševati.

Valter: Mi smo učenci slovenske šole »Ivan Grbec« in bi želeli vedeti nekaj o vas.

Mož: Da, da, kar sprašuj!

Massimo: Zakaj ste vi tukaj namesto miličnika?

Mož: To pa ne vem.

Učiteljica: Morda zato, ker občina nima dovolj miličnikov?

Valter: Kako to, da ste pred našo šolo?

Mož: Jaz sem se udeležil občinskega natečaja za civilne redarje. Ker sem zmagal, so me poslali sem.

Fabio: Zakaj imate tisti rdeč trak na roki?

Mož: Trak je znamenje, da sem civilni redar občine. Na njem piše Tržaška občina, narisana pa je tudi tržaški grb.

Katja: Kako se imenujete?

Mož: Sterzai Agostino.

Igor: Kje bivate?

Mož: V okraju Pončane.

Aljoša: Koliko let imate?

Mož: Petinšestdeset.

Elena: Kaj pa delate še drugega?

Mož: Nič, ker sem v pokoju.

Mikela: Zakaj ste se odločili za to delo?

Mož: Ker se čutim še dovolj pri močeh, da lahko koristim otrokom.

Alenka: Koliko ur delate?

Mož: Od osme do devete in od dvanajste do trinajste.

Aleksander: Kakšen poklic ste imeli prej?

Mož: Bil sem mehanik.

Sara: Ali vam ugaja to delo?

Mož: Seveda, zato sem si ga izbral.

Vsi: Hvala za prijaznost in na svidenje jutri!

Učenci
2. in 3. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Priznati moram, da ste me prijetno presenetili. Pohvaliti vas moram, ker ste bili res zelo pridni. Poslali ste mi preko dvesto osnutkov za nove Galebove naslovnice in moram reči, da komisija ne bo imela lahkega dela pri izbiri najlepših, ker so vsi zelo prikupni, barviti in izvirni.

Komisija je že na delu in izbira vaše osnutke, dela pa še ni dokončala. V prihodnji številki bom objavil imena tistih,

katerih osnutki so bili izbrani. Kot sem objavil, dobijo srečneži lepo knjižno nagrado.

Upam, da ste vsi prijetno preživeli velikonočne praznike, čeprav je letos vreme nekoliko ponagajalo in preprečilo krajše in daljše sprehode v cvetočo naravo. Sedaj so tudi te počitnice mimo, še nekaj tednov in začele se bodo prave počitnice. Do tedaj

pa le pridno na delo, da ne bo ob koncu šolskega leta kakega neprijetnega presenečenja v spričevalu.

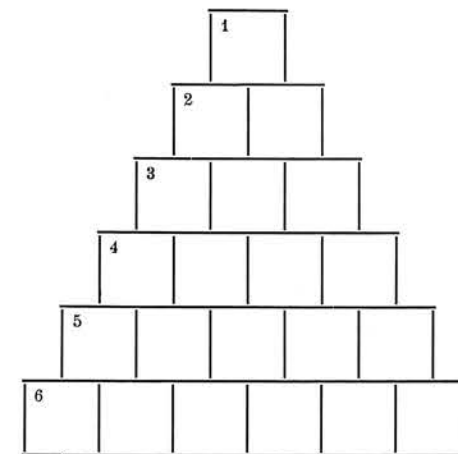
Vsem tistim, ki ste mi voščili za veliko noč, se lepo zahvaljujem, v prvi vrsti pa

učenkam in učencem tretjega in četrtega razreda osnovne šole »Ivan Grbec« v Škednju, ki so mi poslali lepo, živobarvno voščilnico, ki jo tu objavljam. Še enkrat vsem hvala. UREDNIK

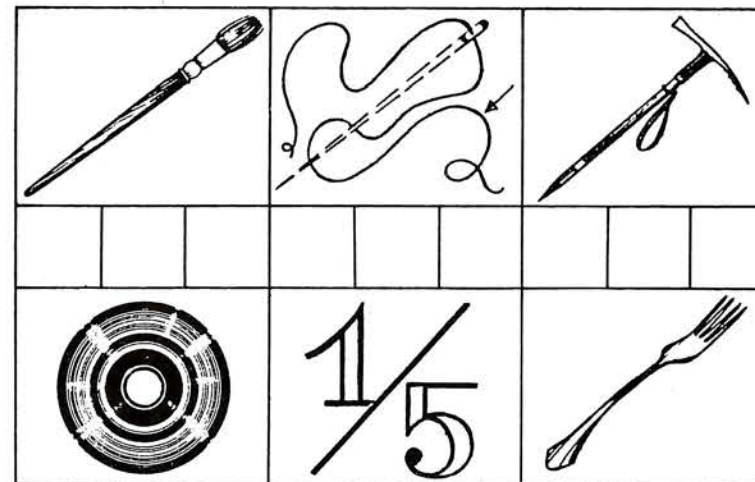

PIRAMIDA

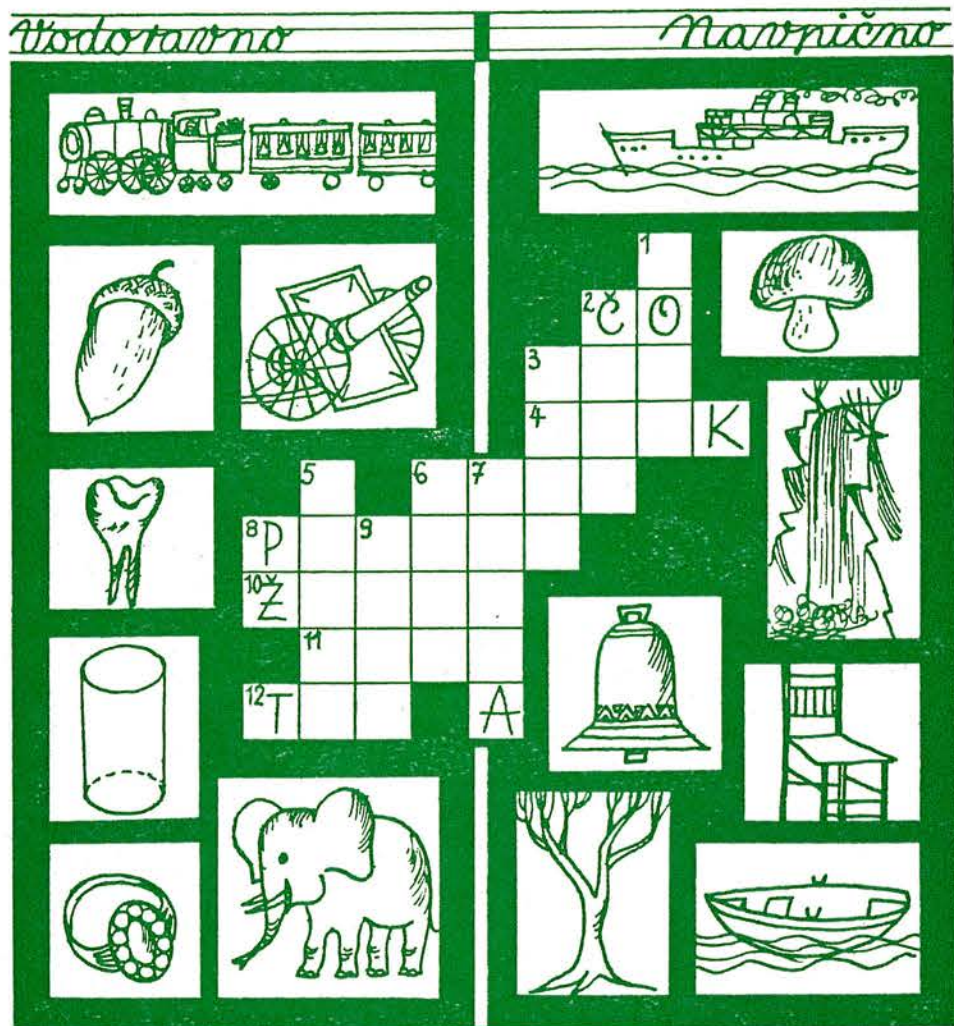
Vsaki naslednji besedi dodaj po eno črko. Besede so naslednjega pomena: 1. dvanajsta črka v abecedi, 2. oziralni zaimek, 3. življenjska tekočina, 4. ime znane osla iz Galebove nadaljevanke, 5. žensko oblačilo, 6. kemična spojina.

SLIKOVNA UGANKA

Za vsako narisano stvar poišči pravo besedo in jo zapiši pod risbo. Po dve in dve besedi imata enake črke, ki jih vpiši v prazna polja. Črke uredi tako, da boš dobil ime obdobja, ki se ga vsi veselimo, zlasti dobri učenci.

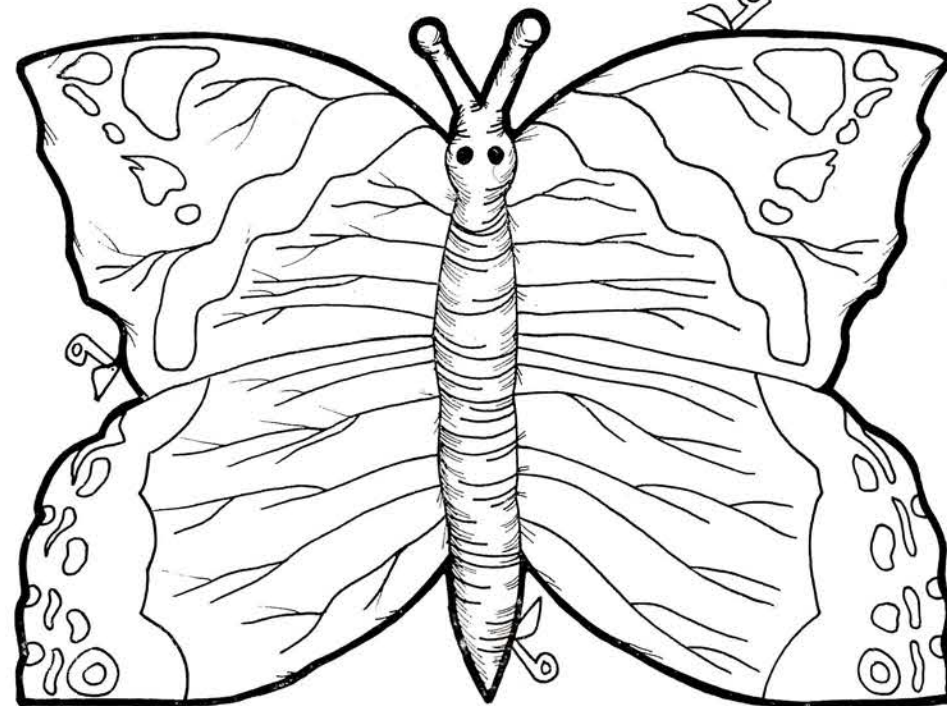
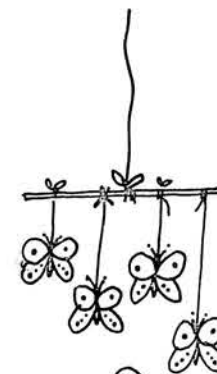
Za vse, kar je zgoraj narisano, poiščite prave besede. Vnesite jih v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale. Za lažji začetek je nekaj besed že vpisanih.

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

METULJ

POBARVAJ METULJA, POTEM GA IZREŽI. S TO ŠABLONO LAHKO NAREDIŠ VELIKO METULJEV. PRIVEŽI JIH NA NITKE IN JIH OBESI KOT KAŽE RISBA.

**Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram,
Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst**

REŠITVE UGANK IZ ŠESTE ŠTEVILKE

SKRIVALNICA — Nasprotni pojmi so: gora, roka, uspeh, delo, Eva, roka. Priimek pisatelj je: GRUDEN.

DVE POSETNICI — Triglav, Nabrežina.

ŠAHOVSKI KONJIČEK — Slovenski pokrajini sta: GORENJSKA, DOLENJSKA.

RAČUNSKA KRIŽANKA — **Vodoravno:** 2. stopet, 7. stosedem, 8. stodeset, 10. maj.
Navpično: 1. sedem, 2. sto, 3. toda, 4. osem, 5. pes, 6. teta, 7. stol.

SLIKOVNA UGANKA — Slovensko mesto je: LJUBLJANA.

REŠITVE SO POSLALI: Pavel Kralj, Aleks Siviz, Nadja Piščanc, Igor Bole, Danijela Bartoli, Barbara Masi, Vanja Plisca, Barbara Pieri, Rado Jagodic, Peter Ažman, Tanja Vesel, Ivana Brecelj, Pavel Kralj, 2. in 4. r. OŠ »Bazoviški junaki« — ROJAN. Gianna Pahor, Patrick Pahor, Tanja Masten, Michele Passerini, Elena Leghissa, Andrej Škerk, Pavel Antonič, Veronika Legiša, 5. r. OŠ DEVIN. Patricija Malmenvall, Mauro Prašelj, Sandi Tedesco, Mirella Smotlak, Nataša Sancin, Igor Tavčar, Patricija Lavrica, Aleks Mahnič, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOLINA. Martina Gherlani, Cinzia Ciriani, Katja Bucik, Paola Lokar, Kristina Lasič, Borut Pertot, Tiziana Starez, Maksi Pertot, Jana Palčič, 4. r. OŠ BARKOVLJE. Erik Zagar, Adrijana Škerk, Valentina Job, Agostino Tusso, David Piziga, Jasna Jazbec, Bruna Pieri, Rudi Stanissa, Igor Motta, Elizabeta Visentin, Simon Peric, 4. in 5. r. OŠ »V. Šček« — NABREŽINA. Agata Kuhar, 5. r. OŠ »J. Ribičič« — SV. JAKOB. David Jelerčič, 3. r. OŠ »O. Župančič« — SV. IVAN. Jordan Zolia, Robert Devetta, Vanja Tonzar, Nikolaj Devetak, Lucija Ferfolja, Marjan Gergolet, Diego Gergolet, Valentina Lakovič, Nataša Frandolič, Lučano Ambrozij, Fabiano Narduzzi, Nikoleta Gergolet, Ingrid Frandolič, 3. r. OŠ »P. Voranc« — DOBERDOB. Oskar Pregarc, Lučano Štubelj, Solidea Savi, Romina, Zobec, Jožef Milone, Štefan Leghissa, Massimiliano Nicolai, Christian Jakominič, Uliks Bravar, Denis Švab, Emilia Torroni, Andra Neubauer, Elisabeth Oberdank, Alessandro Santonocito, Alain Baldassi, Pavel Lippolis, 3. in 5. r. OŠ »D. Kette« — SV. FRANČIŠEK. Valentina Hrovatin, 1. a r. SŠ »S. Kosovel« — OPČINE. Miran Guštin, Sabrina Gec, Nataša Lorenzi, Luka Colbasso, Laura Pettorosso, Tamara Stanese, Tamara Bernhardt, 3. in 5. r. OŠ »F. Milčinski« — KATINARA. Renato Hrovatin, 5. r. OŠ »F. Bevk« — OPČINE. Dimitrij Carli, Daniela Čuk, 5. r. OŠ »P. Tomažič« — TREBČE. Roberta Ferluga, 1. a r. SŠ »S. Ciril in Metod« — SV. IVAN. Tomaž Fabec, 1. r. OŠ MAVHINJE. Urška Petrič, 1. a r. OŠ »Jeseniško-bohinjski odred« — KRANJSKA GORA, SLOVENIJA. Katja Lutman, 4. r. OŠ »F. Erjavec« — ŠTANDREŽ. Franci Fabec, 3. r. OŠ CEROVLJE.

NAGRADE DOBIJO: Katja Bucik, 4. r. OŠ BARKOVLJE. Aleks Mahnič, 5. r. OŠ »P. Voranc« — DOLINA. Katja Lutman, 4. r. OŠ »F. Erjavec« — ŠTANDREŽ. Daniela Čuk, 5. r. OŠ »P. Tomažič« — TREBČE. Renato Hrovatin, 5. r. OŠ »F. Bevk« — OPČINE.

CENA 900 LIR - NAROČNINA 5.000 LIR